

e-Ecofarming

Ekološko kmetovanje - Poročilo za Slovenijo

Sonja Bercko

www.e-ecofarming.eu

Partnerja v projektu:

INTEGRA, Inštitut za razvoj človeških virov

Biotehniški center Naklo

Izvedba tega projekta je financirana s strani Evropske komisije.
Vsebina publikacije je izključno odgovornost avtorja in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

UVOD	3
UVOD.....	3
EKOLOŠKO KMETOVANJE V SLOVENIJI.....	4
1.1 ZGODOVINA.....	4
1.2 Podpora ekološkemu kmetovanju.....	7
1.3 TRENUTNO STANJE EKOLOŠKEGA KMETOVANJA.....	8
1.4 Srednjeročni trendi ekološkega kmetovanja v Sloveniji.....	12
USTANOVE NA PODROČJU EKOLOŠKEGA KMETOVANJA V SLOVENIJI.....	13
RAZISKAVE IN IZOBRAŽEVANJE.....	15
1.5 KMETOVALCI IN IZOBRAŽEVANJE.....	15
1.5.1 FORMALNA IZOBRAZBA.....	16
1.5.1.1 SREDNJE ŠOLE.....	16
1.5.1.2 VIŠJA IZOBRAZBA.....	17
1.5.2 NEFORMALNO IZOBRAŽEVANJE.....	17
EKOLOŠKO KMETOVANJE: ZAKONODAJA IN NADZOR.....	18
1.6 Zakonodaja	18
1.6.1 Nacionalni predpisi:	18
1.6.2 Evropske uredbe:.....	18
1.7 Sistem nadzora.....	19
1.8 MERILA, KI JIH MORAJO IZPOLNJEVATI EKOLOŠKI KMETOVALCI.....	21
1.8.1 Kaj je certifikat.....	21
1.9 OZNAKE "BIO", "ZELENO", "EKOLOŠKO"	23
PRILOGA.....	25
1.10 PRIMER DOBRE PRAKSE.....	25
1.10.1 ANALIZA SWOT ZA SLOVENIJO.....	26
1.11 SREDNJE- IN DOLGOROČNI TRENDI – ANALIZA »PEST«	28

UVOD

SPLOŠNE INFORMACIJE O EKOLOŠKEM KMETIJSTVU V SLOVENIJI

Ekološko kmetovanje je oblika [kmetijstva](#), ki temelji na [kolobarjenju](#), [ozelenitvi tal in setvi podorin](#), [kompostiranju](#), [biološkem nadzoru škodljivcev](#) ter na [mehanski obdelavi](#), s čimer se zagotavlja rodovitnost tal in obvladuje [škodljivce](#). Pri tem se ne uporablja ali pa izredno omejuje raba sintetičnih [gnojil](#) in pesticidov, [regulatorjev rasti](#), dodatkov krmi in [gensko spremenjenih organizmov](#).

V Sloveniji so naravne danosti za kmetijstvo precej neugodne. Približno 50 % površine prekrivajo gozdovi. Prek 70 % kmetijskih površin spada med območja z omejenimi možnostmi, večino prekriva travinje, delež obdelovalnih površin pa je relativno nizek. Ekološke kmetije se razprostirajo po vsej državi, z izjemo severovzhodne Slovenije (Prekmurje), kjer se ekološko kmetovanje še ni razvilo. Ekološke kmetije v Sloveniji običajno niso specializirane, ampak so mešane kmetije, ki združujejo tako živinorejo kot poljedelstvo. Leta 1997 je bilo ustanovljeno Združenje ekoloških kmetov Slovenije, ki je prvo združenje, ki je povezovalo ekološke kmetovalce iz vse Slovenije, ki so pridelovali za trg. Združenje je sprejelo standarde za ekološko kmetovanje v Sloveniji, ki so bili pripravljene v skladu z osnovnimi standardi Mednarodne zveze za ekološko kmetijstvo (IOFAM) in evropsko Uredbo o ekološki pridelavi (Uredba EU 2091/92). Leta 1999 je bila ustanovljena Zveza združenj ekoloških kmetov Slovenije. Danes v Sloveniji obstaja 12 različnih združenj za ekološko kmetovanje.

<http://zgds.zrc-sazu.si/vestnik/gv76-2-kosi.pdf>

V zadnjem desetletju 20. stoletja se je pričela v naši državi razvijati ekološka osveščenost s številnimi civilnimi zanimanji in pobudami, naravnanimi k človeku prijaznemu okolju, bolj zdravemu načinu življenja, sožitju z naravo, kar vključuje predvsem pridelavo hrane.

V začetku devetdesetih so ljudje začeli kazati zanimanje za zemljo, zdravje, ekologijo in osebno odgovornost do okolja. Vse to se je odražalo s številnimi ciljnim kampanjami in oglaševalskimi slogani, ki so imeli vpliv na današnjo osveščenosti ljudi. Ni lahko kmetovati v državi, kjer tri četrtine površin velja za območja z omejenimi možnostmi (ali zaradi višine in hribovitega sveta ali pa zaradi kraških posebnosti, ki omejujejo možnosti kmetovanja) in kjer več kot polovico države prekrivajo gozdovi. Do trenutnih težav s kmetijskimi površinami je prišlo zato, ker se čedalje več zemlje namenja gradnji stanovanjskih zgradb, industrijskih objektov in trgovskih centrov.

EKOLOŠKO KMETOVANJE V SLOVENIJI

1.1 ZGODOVINA

Začetki ekološkega kmetovanja v Sloveniji segajo v devetdeseta leta prejšnjega stoletja. Leta 1999 je bila ustanovljena Zveza združenj ekoloških kmetov Slovenije (ZZEKS). Gre za kmetije, ki so v register vpisane kot ekološke kmetije s certifikatom, ki zagotavljajo pristnost in neoporečnost pridelkov. Informacije o ekoloških kmetijah najdete na naslednji spletni strani:

http://sl.wikipedia.org/wiki/združenje_ekoloških_kmetov_slovenije

Kot smo že omenili, segajo začetki razvoja ekološkega kmetijstva v Sloveniji v zgodnja devetdeseta leta. Spodaj je kronološki pregled najpomembnejših mejnikov:

1988

- ustanovitev "Vrtičkarske Univerze" - "Društvo Mikrokozmos";

1991

- ustanovitev Društva za biološko-dinamično gospodarjenje AJDA;
- prvi poskusi ekološke pridelave s posameznimi predavanji profesorjev s tujih univerz;
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano objavi "priporočila za ekološko kmetovanje v Sloveniji";

1996

- prvi organizirani tečaji za kmetijske svetovalce v okviru kmetijskih svetovalnih služb;

1997

- ustanovitev Združenja ekoloških kmetov Slovenije (ZEKS);

1998

- izvede se prvi nadzor s strani nadzornikov iz ABG (Austria Bio Garantie)
- izvedejo se prvi pregledi s strani nadzornikov iz ABG (Austria Bio Garantie)

1999

- ustanovitev Zveze združenj ekoloških kmetov Slovenije (ZEKS);
- otvoritev ekološke tržnice v Ljubljani;

2000

- registracija znamke BIODAR (prva slovenska znamka za ekološke pridelke, ki jo je razvila Zveza združenj ekoloških kmetov Slovenije)
- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 54/00)
- otvoritev ekološke tržnice v Mariboru;
- Biosimpozij Alpe - Jadran v Mariboru;
- Vzpostavitev prvih kontaktov s pridelovalci ekološko pridelanega sadja in zelenjave v Mercatorju;

2001

- Pravilnik o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov oziroma živil (Uradni list RS, št. 31/01)
- Pravilnik o tehničnih in organizacijskih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati organizacije za kontrolo ekoloških kmetijskih pridelkov oziroma živil (Uradni list RS, št. 56/01)
- Imenovanje organizacije za kontrolo (Uradni list RS, št. 82/01)

2003

- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov oziroma živil (Uradni list RS, št. 52/03)
- Pravilnik o določitvi območij v Republiki Sloveniji, ki so primerna za ekološko čebelarjenje z izdelano karto neprimernih območij za ekološko čebelarjenje v

Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 52/03)

- Podpis Listine o sodelovanju v okviru pobude "Ekoregija ALPE JADRAN". V to regijo, je poleg Slovenije vključena še Avstrija (avstrijska Koroška, avstrijska Štajerska) in Italija (Furlanija, Julijska krajina). Listina navedene države zavezuje k pospeševanju in povezovanju ekološkega kmetijstva na medregijski ravni. Skladno z usmeritvami ekološkega kmetovanja se omenjena pobuda zavzema tudi za vzpostavitev med-državne regije brez gensko spremenjenih organizmov.

2004

- Odločba o imenovanju delovne skupine za pripravo slovenskega akcijskega načrta
- Sklep Vlade RS o problematiki soobstoja GSO (11. 3. 2004)
- Sprejetje evropskega akcijskega načrta za ekološko kmetijstvo in prehrano (10. 6. 2004);
- Z vstopom v EU veljajo neposredno za Slovenijo tudi vsi amandmaji k Uredbi EU 2092/91 o ekološkem načinu pridelovanja in ustreznem označevanju kmetijskih pridelkov oziroma živil (Uredba Sveta (EGS) št. 2092/91 z dne 24. junija 1991 o ekološki pridelavi o ekološki pridelavi kmetijskih proizvodov in označevanju tovrstno pridelanih kmetijskih proizvodov in živil – skupaj z vsemi sprememba o ekološki pridelavi kmetijskih proizvodov in označevanju tovrstno pridelanih kmetijskih proizvodov in živil mi in dopolnili (v nadaljevanju besedila: Uredba 2092/91);
- Izvedba ekosimpozija Alpe Jadran z naslovom: "Ekološko kmetijstvo in gensko spremenjeni organizmi" ;
- ekološke tržnice v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kranju in Novem mestu;
- imenovanje dveh organizacij za kontrolo (Uradni list RS, št. 138/04)

2005

- Sodelovanje v stalnem odboru za ekološko kmetijstvo pri Evropski komisiji - spremembe predpisov EU
- Posvet "Strategija razvoja ekološkega kmetijstva v Sloveniji", Državni zbor RS

- Priprava sprememb slovenskega pravilnika o ekološkem kmetijstvu
- Začetek projekta Prispevek slovenskih NVO k akcijskemu načrtu za ekološko kmetijstvo (Inštitut za trajnostni razvoj, Ljubljana)

2006

- Sprejet nov Pravilnik o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov oziroma živil (Uradni list RS, št. 128/06)
- Imenovanje treh organizacij za kontrolo
- Aktivno sodelovanje v delovni skupini za ekološko kmetijstvo pri pripravi nove uredbe za ekološko kmetijstvo, ki bo z letom 2009 zamenjala trenutno Uredbo št. 2092/91

2007

- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov oziroma živil (Uradni list RS, št. 21/2007 in 37/2007).
- tri organizacije za kontrolo in certificiranje ekoloških pridelkov in živil akreditacijsko listino s katero se priznava izpolnjevanje zahtev standarda SIST 45011;
- sprejetje Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 z dne 28. junija 2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 2092/91;

2008

- Sprejetje Uredbe Komisije (ES) št. 889/2008 z dne 5. septembra 2008 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov glede ekološke pridelave, označevanja in nadzora;
- Sprejetje Uredbe Komisije (ES) št. 1235/2008 z dne 8. decembra 2008 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 v zvezi z ureditvami za uvoz ekoloških proizvodov iz tretjih držav;

http://www.mkgp.gov.si/si/o_ministrstvu/direktorati/direktorat_za_kmetijstvo/starasekt_or_za_sonaravno_kmetijstvo/oddelek_za_kmetijstvo_in_okolje/kmetijsko_okoljska_placila/ekolosko_kmetovanje/ekolosko_kmetijstvo_dejstva_in_podatki/2_dosedanji_razvoj_ekoloskega_kmetijstva_v_sloveniji/

1.2 Podpora ekološkemu kmetovanju

V Sloveniji so bile prve ekološke kmetije prisotne v poznih osemdesetih, kmetovalci pa so prejeli prve finančne pomoči leta 1999 v obliki neposrednih plačil za gojenje različnih sort poljščin.

Leta 2001 je Slovenija sprejela Slovenski kmetijsko-okoljski program (SKOP), v okviru katerega so bili ekološki kmetje upravičeni do neposrednih plačil za uveljavljanje ukrepov tega programa.

V okviru programa SKOP so bili kmetovalci upravičeni do plačil tudi leta 2002 (Uradni list RS, št. 34/02) in 2003 (Uradni list RS, št. 27/2003).

Enake vsebine, ki so se nanašale na možnost dodeljevanja pomoči ekološkim kmetom, je Slovenija podpirala v dokumentu Program razvoja podeželja (PRP) 2004–2006 (Ur. l. RS, št. 24/2004, 45/2004).

V sklopu finančnih podpor oz. ukrepov za razvoj podeželja in na podlagi javnih razpisov, ki jih vsako leto pripravi MKGP, za pridobitev finančnih sredstev za investicije na kmetijska gospodarstva, obnovo obstoječih trajnih nasadov in postavitve novih, obnovo pašnikov ipd., lahko kandidirajo tudi ekološki pridelovalci oz. predelovalci, pri čemer so prav ti dodatno višje točkovani in ocenjeni kot neekološki.

Druge oblike finančne pomoči MKGP vključujejo: podpora različnim združenjem, promocijski in izobraževalni programi (predstavitve na tržnih sejmih), tiskovine itd.

http://www.mkgp.gov.si/si/o_ministrstvu/direktorati/direktorat_za_kmetijstvo/starasektor_za_sonaravno_kmetijstvo/oddelek_za_kmetijstvo_in_okolje/kmetijsko_okoljska_placila/ekolosko_kmetovanje/ekolosko_kmetijstvo_dejstva_in_podatki/6_podpore_ekoloskemu_kmetijstvu/

1.3 TRENUTNO STANJE EKOLOŠKEGA KMETOVANJA

ZVEZA ZDRUŽENJ EKOLOŠKIH KMETOV SLOVENIJE (ZZEKS) povezuje osem območnih združenj ekoloških kmetov Slovenije, ki zajema skupaj več kot 1.200 kmetij v nadzoru ekološke pridelave. Zveza ZZEKS je bila ustanovljena leta 1999 in predstavlja največjo organizacijo ekoloških pridelovalcev v Sloveniji.

Najpomembnejši cilji Zveze ZZEKS so:

- spodbujanje razvoja ekološkega kmetijstva v Sloveniji,
- pomoč članom Zveze pri zagotavljanju ekološko pridelanih izdelkov,
- skrb za trajno varovanje okolja v kmetijstvu,

Zveza ZZEKS povezuje dejavnosti regionalnih združenj. Njeni člani so posamezni kmetje, ki izvajajo kmetijsko dejavnost v skladu s standardi Zveze na celotni kmetiji (popolna preusmeritev na ekološko pridelavo). Ekološki pridelovalci, ki izpolnjujejo standard Zveze, postanejo njeni licencirani partnerji.

Nekatere dejavnosti Zveze ZZEKS so:

- tesno sodelovanje s člani,
- pomoč članom pri vseh vprašanjih v zvezi z ekološko pridelavo in trgovino,
- ustanovitev in promocija kolektivne ekološke znamke BIODAR,
- spodbujanje razvoja ekološkega kmetovanja v Sloveniji in izboljšanje splošnega položaja tovrstnega kmetovanja,
- razvoj mednarodnega sodelovanja in izmenjava izkušenj.

Standardi

Standardi Zveze ZZEKS za pridelavo in predelavo temeljijo na mednarodnih osnovnih standardih Zveze IFOAM. Standardi ustrezajo zahtevam tako posameznih držav članic kot

Evropske unije glede ekološke pridelave, vendar so v marsičem še bolj strogi od teh zahtev.

To daje ekološko pridelanim izdelkom BIODAR še več verodostojnosti, prav tako pa je to še večje jamstvo za potrošnika in za ekološkega kmetovalca.

Jamstvo za potrošnika

Da bi potrošnikom zagotovili nakup certificiranih ekoloških pridelkov, so pridelki kmetovalcev in proizvajalcev, ki so člani Zveze ZZEKS, označeni s kolektivno znamko BIODAR (*bios - lat. "life" + dar - slov. "gift"; biodar=the gift of life).

Na embalaži živil, označenih z znamko BIODAR, je navedena tudi individualna šifra uporabnika, njegovo ime in naslov.

Izdelki BIODAR

Izdelki BIODAR odražajo raznolikost naravnih danosti v Sloveniji. Tako med temi izdelki najdemo od celinskega sadja, zelenjave in žitaric pa do sredozemskih izdelkov s priobalnega območja, medtem ko je alpski del države v glavnem poznan po izdelkih živalskega izvora.

Spodaj navedene izdelke pridelujejo člani Zveze ZZEKS tudi za izvoz:

- meso in mesni izdelki (teletina, ovčetina)
- mleko
- vino
- sadni in zelenjavni sokovi
- rastlinska olja (olivno olje)
- konzervirana zelenjava in gobe shiitake
- zelišča in začimbe
- predelani izdelki na osnovi zelenjave, sadja in zelišč
- med in drugi čebelarški izdelki

Ostali izdelki, ki jih je mogoče kupiti na kmetiji sami ali na ekoloških tržnicah:

- sadje (jabolka, hruške, slive, breskve, grozdje, fige itd.)
- najrazličnejše vrste zelenjave
- žitarice (pšenica, pira, ajda, rž, tritikala, ječmen, oves, proso, koruza)
- polnozrnata moka in kosmiči
- fižol
- suho sadje
- mlečni izdelki
- kis

http://www.zveza-ekokmet.si/strani/ang/index_ang.htm

Analiza stanja ekološkega kmetovanja v Sloveniji

Leta 2008 je bilo v nadzor vključenih 2067 ekoloških kmetij, ki predstavljajo 4,8 % vseh kmetij v Sloveniji. Od tega jih je 1789 že zaključilo preusmeritveno obdobje (in pridobilo nazive "ekološka kmetija"), ki traja najmanj 24 mesecev od prve prijave v kontrolo.

Število pridelovalcev iz leta v leto narašča. Leta 1999 jih je bilo 41, v letu 2009 pa je to število naraslo na 1978.

Še vedno se kaže nujna potreba po večjih količinah pridelkov in organiziranem nastopanju na tržišču z osveščanjem potrošnikov in tudi pridelovalcev.

V pridelavi prevladuje živinoreja, čeprav je povpraševanje potrošnikov največje po svežih vrtninah, sadju in nemesnih predelanih živilih (mlevski in mlečni izdelki).

Tabela 2: Skupno število ekoloških kmetij in površina zemljišč v kontroli ekološkega kmetovanja v posameznih letih

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Število ekoloških kmetij v kontroli	41	300	600	1.000	1.160	1.415	1.568	1.718	1.876	2.000	2.067
Ekološko obdelane površine (v ha)		2.400	5.446	10.828	13.828	20.018	23.023	23.553	26.831	29.322	29.836
Število izdanih certifikatov			115	322	412	632	910	1.220	1.393	1.610	1.789
Biodinamične kmetije			166							25	21

Tabela 3: Struktura in površina zemljišč, ki so vključena v kontrolo, za posamezna leta

Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kultura - način rabe	površina (ha)								
Travinje	4.900	10.000	12.800	18.500	20.908,00	21.669,79	24.458,25	26.035,54	26.983,49
Njive	320	680	850	1.300	1.639,97	924,43	1.587,36	2.305,04	1.843,79
Vinogradi	22	52	55	50	49,09	67,22	125,02	184	190,68
Oljke					4,48	6,56	27,39	21	16,22
Sadovnjaki (lokalno + TSA)	20	55	65	100	335,62	359,57	536,19	668,64	711,52
Vrtnine na prostem + rastlinjaki	18	41	58	68	81,77	141,57	96,49	107,80	90,72
Skupaj	5.446	10.828	13.828	20.018	23.018,93	23.169,14	26.830,70	29.322,02	29.836,42

Tabela 4: Površine posameznih kategorij zemljišč glede vrsto pridelave (ha), Slovenija, po posameznih letih

	2004	2005	2006	2007	2008
	Ekološka pridelava	Ekološka pridelava	Ekološka pridelava	Ekološka pridelava	Ekološka pridelava
Njive	1033,96	797,58	1150,51	1982,42	2193,13
.. od tega vrtnine	57,86	114,07	72,98	89,55	88,84
Trajno travinje	13447	14856,58	18527,96	20993,34	23285,51
Sadovnjaki	249,34	293,43	430,43	538,16	588,34
Vinogradi	33,49	39,17	38,54	44,66	52,5
Oljke	2,93	4,35	3,63	1,7	5,47

	2004	2005	2006	2007	2008
	Pridelava v fazi preusmeritve	Pridelava v fazi preusmeritve	Pridelava v fazi preusmeritve	Pridelava v fazi preusmeritve	Pridelava v fazi preusmeritve
Njive	687,77	268,42	533,34	669,47	415,05
.. od tega vrtnine	23,91	27,5	23,51	18,25	12,38
Trajno travinje	7461	6813,21	5930,29	4803,15	3023,51
Sadovnjaki	86,28	66,14	105,76	130,48	123,97
Vinogradi	15,6	28,05	86,48	139,34	138,18
Oljke	1,55	2,21	23,76	19,3	10,75

Vir: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

1.4 Srednjeročni trendi ekološkega kmetovanja v Sloveniji

Akcijski načrt za razvoj ekološkega kmetovanja v Sloveniji do leta 2015 (ANEK).

Vlada Republike Slovenije je dne 24. 11. 2005 sprejela Akcijski načrt za razvoj ekološkega kmetovanja v Sloveniji do 2015 (ANEK), ki ga je pripravilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v okviru posebne delovne skupine, v katero so bila vključena tudi druga ministrstva (Ministrstvo za okolje ter Ministrstvo za zdravje), strokovnjaki, raziskovalci, trgovci ter predstavniki nevladnih organizacij in potrošnikov.

Gre za strateški dokument, ki vsebuje analizo in predloge, kaj morajo storiti posamezne skupine v okviru spodbujanja trajnostnega razvoja ekološkega kmetijstva v Sloveniji. Glavni strateški cilji Akcijskega načrta se delijo v več različnih kategorij, kot npr.: podpore ekološkemu kmetijstvu; pridelava, predelava in trženje ekoloških pridelkov oz. živil; ekološko kmetijstvo in turizem; nadzorni sistem; certifikacija in označevanje; izobraževanje, svetovanje in promocija; znanstveno raziskovalno delo; gensko spremenjeni organizmi ter prednostne naloge in ukrepi kmetijske politike do l. 2015. Gradivo je povezano z Evropskim akcijskim načrtom za ekološka živila in kmetijstvo, katerega je Slovenija tudi podprla v vseh 21 dejanjih in katerega je tudi sprejel Svet ministrov 18. oktobra 2004.

[EU-action plan: http://ec.europa.eu/agriculture/qual/organic/plan/index_en.html](http://ec.europa.eu/agriculture/qual/organic/plan/index_en.html)

Glavni cilji:

Vključitev ukrepov nacionalnega akcijskega načrta v nacionalni Program razvoja podeželja 2007—2013 v čim večji meri;

Združevanje in usmerjanje podpor za ekološko kmetijstvo;

Do leta 2015 delež ekoloških kmetij v Sloveniji povečati na 15 %, delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), ki so udeležena v nadzoru ekološkega kmetovanja pa na 20 %;

Doseči, da bo leta 2015, glede na količino vse prodane hrane, na slovenskem trgu 10 % ekoloških živil slovenskega porekla;

V naslednjih 10 letih potrojiti število ekoloških turističnih kmetij;

Ekološko kmetijstvo kot prioriteta kmetovanja, ki pospešuje trajnostni razvoj kmetijstva in soustvarja pogoje za učinkovit trajnostni razvoj države;

Povečati učinkovitost svetovalne službe pri spodbujanju in razvoju ekološkega kmetovanja;

Zagotoviti skladno, objektivno, in vsestransko informiranje o ukrepih SKP, da se zagotovi celovita podoba te politike.

USTANOVE NA PODROČJU EKOLOŠKEGA KMETOVANJA V SLOVENIJI

V Sloveniji obstajata dve neodvisni in zelo pomembni ustanovi za področje ekološkega kmetovanja. To sta:

AJDA - Društvo za biološko-dinamično gospodarjenje Podrečje 10, 1230 Domžale	Zveza združenj ekoloških kmetov Slovenije - Zveza BIODAR Metelkova 6, 1000 Ljubljana Tel.: (01) 4397 105 E-pošta: katerina_vovk@yahoo.com
--	---

Regionalna združenja – člani Zveze:

Združenje ekoloških kmetov osrednje Slovenije Metelkova 6, 1000 Ljubljana Tel.: 031 652 566, faks: (01) 4397 105 E-pošta: nada.odar@gmail.com	Združenje za ekološko kmetovanje SV Slovenije Vinarska 14, 2000 Maribor Tel.: (02) 228 49 00, faks: (02) 251 94 82 E-pošta: nevenka.postrak@guest.arnes.si
Združenje ekoloških kmetov Obale Larisova 7, 6280 Ankaran Tel.: 031 508 903 E-pošta: fras.boris@siol.net	Združenje ekoloških kmetov "Zdravo življenje" Lukovica 46, 1225 Lukovica Tel.: (01) 723 51 16 E-pošta: kss.lukovica@lj.kgzs.si, kss.moravce@lj.kgzs.si
Združenje ekoloških kmetov Gorenjske Cesta Iva Slavca 1, 4000 Kranj	Združenje ekoloških pridelovalcev in predelovalcev "Deteljica" Trnoveljska 1, 3000 Celje

Tel.: (04) 280 46 00 E-pošta: franc.solar@kr.kgzs.si	Tel.: (03) 425 55 00, faks: (03) 425 55 30 E-pošta: mitja.zupancic@ce.kgzs.si
Združenje za ekološko kmetovanje Dolenjske, Posavja in Bele Krajine Šmihelska 14, 8000 Novo mesto Tel.: (07) 373 05 70, faks: (07) 373 05 90 E-pošta: mateja.strgulec@gov.si, kss.metlika@nm.kgzs.si	Združenje za ekološko kmetovanje Severne Primorske Rutarjeva 35, 5220 Tolmin Tel.: (05) 388 28 13, faks: (05) 381 12 90 E-pošta: davorin.koren@tnp.gov.si

Inštituti in fakultete:

Inštitut za trajnostni razvoj Metelkova 6, 1000 Ljubljana E-pošta: info@itr.si	Fakulteta za kmetijstvo Univerze v Mariboru Pivola 10, 2311 Hoče E-pošta: fkvb@uni-mb.si
Inštitut za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu (IKC) Pivola 10, 2311 Hoče E-pošta: ikc-info@uni-mb.si	Inštitut za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu Vinarska ulica 14, 2000 Maribor E-pošta: info@kon-cert.si

Organizacije nadzora, ki nadzorujejo uporabo znamke BIODAR:

IKC - Inštitut za kontrolo in certifikacijo UM, Vrbanska c. 30, SI-2000 Maribor (vodja: ga. Marina Koren, ga. Polonca Repič); Tel: 02 250 58 00	Inštitut KON-CERT, Vinarska ul. 14, 2000 Maribor (vodja: g. Boris Uranjek); Tel: 02 228 49 00)
--	---

RAZISKAVE IN IZOBRAŽEVANJE

1.5 KMETOVALCI IN IZOBRAŽEVANJE

Izobrazbena sestava gospodarjev na družinskih kmetijah v Sloveniji je neugodna, saj jih ima, po statistiki sodeč, kar 83 % samo praktične izkušnje na področju kmetovanja. Mladi gospodarji so bolj izobraženi, saj jih je 17 %, mlajših od 35 let, zaključilo neko stopnjo formalne izobrazbe. Na splošno gledano, se stopnja izobrazbe hitro dviga. V treh letih se je namreč delež gospodarjev na družinskih kmetijah s formalno izobrazbo povečal za več kot 10 %.

Delež izobraževanj o kmetijsko-okoljskih ukrepih se stalno povečuje. Tovrstna izobraževanja spodbujajo okolju prijazno kmetovanje, preusmeritev na ekološko in integrirano pridelavo in sodelovanje pri kmetijsko-okoljskih ukrepih.

Glavni prioriteti slovenske kmetijske politike sta povečati konkurenčnost na področju kmetijstva in živilskopredelovalne industrije ter trajnostno upravljanje s podeželjem in naravnimi viri. Splošni cilj je višja stopnja izobrazbe in uravnotežen razvoj regij po vsej Sloveniji. Glede na to, da cilji niso naravnani kvantitativno, bi lahko rekli, da je čedalje večje število udeležencev v izobraževalnih programih, ki temeljijo na kmetijsko-okoljskem programu, posledica boljše izobrazbene sestave na podeželju. Specifični cilj je torej povečati število udeležencev v tem programu.

V času petletnega sodelovanja morajo kmetje zaključiti vsaj en 15-urni izobraževalni program in se udeležiti vsaj ene predstavitve. Tako se je npr. v obdobju od 2001–2004 v okviru Slovenskega kmetijsko-okoljskega programa (SKOP) izobraževalo 53.700 kmetovalcev. Leta 2001 in 2002 je bilo v program vključenih 7.124 udeležencev, leta 2003 pa je to število naraslo na 20.071, kar gre pripisati večjemu številu ukrepov in boljšemu obveščanju. Leta 2004, ko je bilo uvedenih vseh 21 ukrepov programa SKOP, se je število udeležencev v izobraževalnih programih povzpelo na 26.505.

Skoraj polovica izobraževalnih dejavnosti je bila izvedena zaradi ukrepa v zvezi s trajnostno rejo domačih živali (48,4 %), ki je najbolj razširjena metoda, sledijo pa ukrepi za integrirano vinogradništvo (11,2 %) in ekološko kmetovanje (7,9 %).

*Vir: Eurostat (2007): Kmetijstvo. Statistični letopis. Bruselj, Luxembourg, ESC-EC-EAE; Evropska unija, Generalni direktorat za kmetijstvo in razvoj podeželja (2007): Razvoj podeželja v Evropski uniji, statistični in ekonomski podatki

Ob upoštevanju naraščajočega zanimanja in povpraševanja potrošnikov po bolj naravni pridelavi in predelavi hrane, smo pri uresničevanju teh trendov na področju izobraževanja precej uspešni. Na voljo imamo nove inovativne razvojne programe ter uradno priznane izobraževalne programe na vseh stopnjah: od srednjih šol do poklicnih šol ter višješolskih in univerzitetnih programov.

Na tem področju obstajajo tudi: izobraževanje za odrasle, programi za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije, seminarji in delavnice.

1.5.1 FORMALNA IZOBRAZBA

1.5.1.1 SREDNJE ŠOLE

V Sloveniji skoraj v vsaki regiji obstaja srednja kmetijska ali srednja biotehniška šola. Na šolah je zaposlenih več kot 450 strokovnjakov in učiteljev, na njih pa maturira ali pridobi poklic več kot 2000 dijakov. Na vseh šolah izvajajo vsaj enega izmed programov s področja ekološkega kmetovanja ali ohranjanja okolja.

Kmetijska in gospodinjska šola Šentjur www.sc-s.si

Srednja kmetijska šola Grm Novo mesto www.ksgrm.net

ŠC poklicna in tehniška kmetijska šola Ptuj www.kmetijska.scptuj.si

Biotehniški center Naklo www.bc-naklo.si

Biotehniška Šola Maribor www.s-bts.edus.si

ŠC Poklicna in tehniška kmetijsko živilska šola Nova Gorica www.s-tkzs.ng.edus.so

Biotehniški izobraževalni center Ljubljana www.bic-lj.si

Izobraževalni center Piramida -srednja živilska šola Maribor www.zivilska.si

Srednja veterinarska šola Maribor www.s-bts.mb.edus.si

* Možno je izbirati tudi med: izobraževanji za odrasle, programi za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije, seminarji in delavnicami.

1.5.1.2 VIŠJA IZOBRAZBA

Biotehniški center Naklo – višja strokovna šola www.bc-naklo.si

Višja strokovna kmetijska šola Šentjur www.sc-s.si

Višja strokovna kmetijska šola Ptuj www.kmetijska.scptuj.si

Univerza v Ljubljani – Biotehnična fakulteta www.bf.uni-lj.si (tudi oddelek v Mariboru)

Univerza v Mariboru – Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede www.fk.uni-mb.si

Univerza v Novi Gorici – Visoka šola za vinogradništvo in vinarstvo www.ung.si

1.5.2 NEFORMALNO IZOBRAŽEVANJE

Neformalno izobraževanje je bolj razširjeno med delovnim aktivnim prebivalstvom, saj je leta 2008 delež delovnega aktivnega prebivalstva v teh oblikah izobraževanja znašal približno 13 %. (vir: Statistični podatki za RS, 2008).

EKOLOŠKO KMETOVANJE: ZAKONODAJA IN NADZOR

1.6 Zakonodaja

1.6.1 Nacionalni predpisi:

Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 54/2008);

Pravilnik o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov oziroma živil (Uradni list RS, št. 128/2006 (21/2007-popr.).

Pravilnik je usklajen z Uredbo Sveta št. 2092/91 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in živil.

1.6.2 Evropske uredbe:

* Uredba Sveta (ES) št. 834/2007 z dne 28. junija 2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 2092/91 (v nadaljnjem besedilu: Uredba 834/2007/ES)

Spremembe in dopolnila:

Uredbe Sveta (ES) št. 967/2008 z dne 29. septembra 2008 o spremembi Uredbe (ES) št. 834/2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov (v nadaljnjem

besedilu: Uredba 967/2008);

* Uredba Komisije (ES) št. 889/2008 z dne 5. septembra 2008 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov glede ekološke pridelave, označevanja in nadzora (v nadaljnjem besedilu: Uredba 889/2008/ES)

Spremembe in dopolnila:

Uredbe Komisije (ES) št. 1254/2008 z dne 15. decembra 2008 o spremembi Uredbe (ES) št. 889/2008 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov (Uradni list Evropske unije L 337/2008); (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1254/2008/ES);

Uredbe komisije (ES) št. 710/2009 z dne 5. avgusta 2009 o spremembi Uredbe (ES) št. 889/2008 o določitvi podrobnih pravil o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 v zvezi z določitvijo podrobnih pravil o ekološkem gojenju živali iz ribogojstva in ekološki pridelavi morskih alg;

Uredba Komisije (ES) št. 1235/2008 z dne 8. decembra 2008 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 v zvezi z ureditvami za uvoz ekoloških proizvodov iz tretjih držav (Uradni list Evropske unije L 334/2008/; v nadaljnjem besedilu: Uredba 1235/2008/ES);

Spremembe in dopolnila:

Uredba Komisije (ES) št. 537/2009 z dne 19. junija 2009 o spremembi Uredbe (ES) št. 1235/2008 glede seznama tretjih držav, iz katerih morajo izvirati nekateri ekološko pridelani kmetijski proizvodi, da se lahko tržijo v Skupnosti (Besedilo velja za EGP);

1.7 Sistem nadzora

Kontrolo nad pridelavo in predelavo ekoloških kmetijskih pridelkov oziroma živil in izdajanje certifikatov v skladu s predpisi, ki urejajo ekološke kmetijske pridelke oziroma ekološka živila, lahko izvajajo organizacije, ki so pravne ali fizične osebe in ki jih na podlagi vloge z dokazili o izpolnjevanju tehničnih in organizacijskih pogojev iz 5. člena tega pravilnika z odločbo imenuje minister pristojen za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

K vlogi morajo predložiti akreditacijsko listino, ki jo je izdal javni zavod Slovenska Akreditacija ali akreditacijska služba države članice, ki je vključena v evropsko akreditacijo.

Nadzor nad delovanjem organizacije za kontrolo izvaja Inšpektorat za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano.

Nadzor oziroma izvajanje kontrole nad ekološkim kmetijstvom izvajajo organizacije za kontrolo in pristojne inšpekcijske službe za ekološko pridelavo, predelavo, trženje in uvoz, katere imenuje država. S širitvijo ekološkega kmetijstva se povečuje tudi zahtevnost in obseg dejavnosti kontrolnih organizacij. Pri prometu z ekološkimi pridelki oz. živila sta transparentnost in sledljivost velikega pomena.

Izvajanje in akreditacija organizacij za kontrolo

Organizacije, ki opravljajo kontrolo ekološke pridelave oziroma predelave, morajo izpolnjevati tehnične, administrativne in organizacijske pogoje, katere predpiše minister.

Organizacija za kontrolo skrbi za stalni nadzor pridelave in predelave ter izdaja certifikate v skladu s predpisi. Ekološki pridelki oziroma živila morajo biti na trgu označeni s certifikatom in uradno označbo ekološki. Kmetijska inšpekcija in inšpekcijska služba za kontrolo kakovosti kmetijskih pridelkov in živil izvajata nadzor nad delovanjem organizacije za kontrolo. Kmetijska inšpekcija izvaja nadzor nad pridelavo oziroma predelavo ekoloških kmetijskih pridelkov in živil (preden gredo na trg), medtem ko druga navedena inšpekcija izvaja nadzor, ko so ti pridelki oziroma živila že na trgu.

Inšpekcija za kakovost kmetijskih pridelkov in živil nadzira pravilnost oznak kmetijskih

pridelkov in živil iz ekološke pridelave in zagotavlja sledljivost identifikacijskih oznak.

Obveznosti ekoloških pridelovalcev, rejcev, predelovalcev in organizacij za kontrolo so določene v Pravilniku o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov oz. živil (Ur.l. RS, št. 31/01), poglavje VII.

Vir: Akcijski načrt razvoja ekološkega kmetijstva v Sloveniji do leta 2015. Vlada Republike Slovenije, 2005, www.kon-cert.si

Vir: www.zveza-ekokmet.si

Pravila kontrole

Vsaka kmetija ali obrat, ki ponuja ekološke pridelke oziroma izdelke, mora biti prijavljena v sistem kontrole. Kontrolna organizacija mora na vsaki kmetiji vsaj enkrat letno opraviti popolno kontrolo. V predelovalnih obratih in na prodajnih mestih ter pri uvoznikih pa mora kontrola biti opravljena najmanj dvakrat letno. Po potrebi se kontrola kmetije ali predelovalnega obrata lahko opravi večkrat letno (ponovne kontrole), po potrebi pa se opravljajo še naključne kontrole – na približno 10 do 20% kmetijah (predvsem zimski in spomladanski čas).

Kontrola temelji na pregledu celotnega kmetijskega gospodarstva oziroma obrata. Vzorci za laboratorijske analize se odvzamejo naključno. Če pa obstaja sum, da so bila uporabljena nedovoljena sredstva, se pa vzorci vzamejo po potrebi. Ob vsaki kontroli se sestavi kontrolno poročilo, ki je podlaga za izdajo certifikata. Če so bile pri pregledu ugotovljene nepravilnosti, se določijo ustrezni ukrepi, s katerimi bodo nepravilnosti odpravljene v določenem roku. Lahko se določijo tudi sankcije.

Po opravljeni kontroli certifikacijska komisija pregleda kontrolna poročila in določi ustrezen certifikat. Če je ugotovljena kršitev po izdaji certifikata ali ob naslednji kontroli, takrat kontrolna organizacija razveljavi že izdani certifikat in ob tem obvesti pristojne urade.

Vir: Bavec Martina: Ekološko kmetijstvo. Založba Kmečki glas, Ljubljana 2001

1.8 MERILA, KI JIH MORAJO IZPOLNJEVATI EKOLOŠKI KMETOVALCI

1.8.1 Kaj je certifikat

Certifikat je uradni dokument, ki ga izda kontrolna organizacija. Z njim se potrjuje skladnost pridelave, predelave, pakiranja, skladiščenja in transporta ekoloških pridelkov, živil in krmil, z veljavnimi predpisi za ekološko kmetijstvo.

Certifikat je rezultat kontrole in pregleda kontrolnih poročil. Vsebuje naslednje podatke:

- naziv kontrolne organizacije,
- ime ali naziv pridelovalca,
- kontrolno številko kmetije/obrata,
- datum izvedene kontrole, predpise, po katerih je bila kmetija/obrat certificiran(a),
- status posameznih pridelkov in živil,
- čas veljavnosti certifikata,
- pogoje za ohranitev veljavnosti certifikata,
- številko in datum izdaje certifikata

Certifikat potrjuje ekološko kakovost živil in je izdan na podlagi kontrol s strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pooblaščen Oddelek za kontrolo ekološkega kmetijstva pri KGZS - Kmetijsko gozdarskem zavodu Maribor (SI 01 EKO).

Slika 3: certifikat

Vir: www.eko-svit.si

Certifikat za živilo se izda takrat, ko:

- je živilo bilo predelano brez uporabe genetsko spremenjenih organizmov,
- je bila njegova predelava kontrolirana,
- živila niso bila izpostavljena ionizirajočemu sevanju,
- živilo vsebuje najmanj 95% sestavin kmetijskega izvora iz ekoloških kmetijskih pridelkov,
- živilo vsebuje največ 5% sestavin iz snovi navedenih v pravilniku,
- ga spremljajo dokumenti v skladu s pravilnikom.

Vir: www.eko-svit.si, www.zveza-ekokmet.si

Organizacije za kontrolo ekološke pridelave oziroma predelave kmetijskih pridelkov oziroma živil:

Inštitut za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu

Vinarska ulica 14, 2000 Maribor

Tel.: (02) 228 49 52

Faks: (02) 251 94 82

E-naslov: www.kon-cert.si/

Fakulteta za kmetijstvo Maribor

Vrbanska 30, 2000 Maribor

Tel.: (02) 250 58 00

Faks: (02) 229 60 71

E-naslov: www.ikc-um.si

Bureau Veritas d.o.o.

Linhartova cesta 49a, 1000 Ljubljana

Telefon: (01) 47 57 600

Faks: (01) 47 57 601

E-naslov: www.bureauveritas.si/

1.9 OZNAKE "BIO", "ZELENO", "EKOLOŠKO"

Kmetijske pridelke oziroma živila se mora na kmetijskem trgu v Sloveniji označevati z enotno označbo »ekološki« in to le potem, ko je bil kmetijski pridelek oziroma živilo pridelano oziroma predelano v skladu s Pravilnikom o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov oziroma živil (Ur.l. RS; št. 31/2001, 128/2006, 21/2007-popr.) in Uredbo Sveta (EGS) št. 2092/1991 (UL L 198, 22.07.1991) o ekološki pridelavi kmetijskih proizvodov in označevanju tovrstno pridelanih kmetijskih proizvodov in živil ter je zanj imenovana organizacija za kontrolo in certificiranje izdala certifikat. Poleg te uradne označbe so lahko kmetijski pridelki in živila označeni tudi z dodatnimi blagovnimi znamkami, kot na primer Biodar, Demeter itd. ali z evropskim logotipom.

Vloga za uporabo uradno priznane oznake se vloži na MKGP.

URADNA DRŽAVNA OZNAKA:

ekološki | Republika Slovenija
Ministrstvo za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano

URADNA OZNAKA EU:

ZASEBNE BLAGOVNE ZNAMKE:

Oznaka BIODAR je bila razvita zato, da bi potrošniki slovenska ekoživila brez težav prepoznali in v njihovo poreklo tudi zaupali. Zato je veliko truda posvečenega temu, da je natančno pregledano, da pridelovalci res izpolnjujejo vsa merila. Zelo pomembno je določilo, da morajo ekološko kmetovati na celotni kmetiji, kar je praksa tudi v večini sorodnih združenj po svetu.

Enaka zahteva stoji za oznako DEMETER za biološko-dinamično pridelana živila. To je sicer mednarodna znamka, ki pa jo lahko uporabljajo tudi nekatere slovenske kmetije. Potrjeni ekološki kmetje pa lahko uveljavljajo neposredna plačila oziroma subvencije za ekološko obdelovane površine in naslova ukrepov Programa razvoj podeželja (ukrepi programa SKOP).

www.e-ecofarming.eu

BIODAR	DEMETER
	

PRILOGA

1.10 PRIMER DOBRE PRAKSE

TURISTIČNA KMETIJA RAMŠAK

Krivec Helena, Podolševa 13,
3335 Solčava

E-pošta: info@tk-ramsak.com

Spletna stran:

www.tk-ramsak.com

Tel.: +386 3 846 050

V osrčju Solčavske regije leži vas

Solčava. Z vseh strani od gora obdana, zato težko dostopna, s tem pa zavarovana vas Solčava, s svojimi tremi dolinami Logarsko dolino, Matkovim kotom ter Robanovim kotom in zaselkom Podolševo skriva čudovito naravo, temne šumeče gozdove ter bistre potoke. Solčavsko je dežela s svojim obrazom, s svojo identiteto katere del je tudi **Ekološka turistična kmetija Ramšak**.

Solčavsko je druga regija v Sloveniji, ki si je prislužila naziv EDEN "[European Destination of Excellence](#)".

Kulinarična ponudba naše kmetije je pestra in ekološka. Temelji na tradicionalnih jedeh in zadovolji vsak okus. Z veseljem vam bomo pripravili tudi vegetarijanske menije.

Kmetija je od leta 1999 pod **EKO kontrolo** in ima pridobljen certifikat **EKO kmetija - ekološka kmetija**. Uporabljamo kolektivno znamko za živila **BIODAR**.

BIODAR

Turisti lahko na kmetiji izbirajo med številnimi ekološkimi izdelki:

domača marmelada, jabolčni sok in sok črnega ribeza, zelenjava, mlečni izdelki, domači prekajeni mesni izdelki, posebni zeliščni sirupi, zeliščni čaj.

Posebnosti: ekološki krožnik (vsa hrana in dodatki so iz ekološke pridelave).

Načrti kmetije Ramšak za prihodnost vključujejo ustanovitev domače prodajalne, prodajo kmetijskih izdelkov (Lokalna akcijska skupina v okviru projekta za razvoj Savinjske regije v skladu z Uredbami EU za razvoj projekta LEADER) in uvedbo novosti (v povezavi z lokalnim turizmom).

1.10.1 ANALIZA SWOT ZA SLOVENIJO

	PREDNOSTI	SLABOSTI
INTERNO	<p>Na voljo je bolj zdrava hrana.</p> <p>Neposredna prodaja in neposredni stik s proizvajalci hrane.</p> <p>Spodbudni novi gospodarski trendi, pravična trgovina, itd.</p> <p>Ozaveščenost ljudi o pomembnosti čistega okolja in ekološki hrani narašča.</p> <p>Del prebivalstva že kupuje hrano neposredno na podeželju (sadje, zelenjava, meso, vino, ...).</p> <p>Zlorabe eko-certifikatov niso pogoste.</p> <p>Ekološke kmetovalce</p>	<p>Starejši kmetovalci so manj izobraženi na področju informacijskih tehnologij.</p> <p>Na podeželju je še vedno pogosto slaba razpoložljivost informacijskih tehnologij.</p> <p>Zakonodaja še vedno ne nudi zadostne podpore tovrstni obliki pridelave hrane in prodaji te hrane.</p> <p>Večina prebivalstva še vedno kupuje industrijsko predelano hrano, še posebej v mestih, kjer ljudje kupujejo v velikih nakupovalnih središčih.</p> <p>Ekološki izdelki so še vedno precej dražji od industrijsko</p>

	<p>nadzirajo tri neodvisne organizacije.</p> <p>Kmetovalce nadzirajo brez predhodnega opozorila.</p> <p>Za neposredno prodajo mora imeti kmetovalec certifikat.</p> <p>Mlajši kmetovalci so čedalje bolj izobraženi.</p> <p>Številne kmetije si pri prodaji pomagajo s sodobnimi informacijskimi tehnologijami.</p>	<p>predelanih.</p> <p>Potrošniki so še vedno zbegani, ker obstaja preveč različnih oznak (eko, bio, ekološko, naravno,...).</p>
EKSTERNO	<p>PRILOŽNOSTI</p> <p>Razpoložljivost.</p> <p>Ekološki trajnostni razvoj postaja trend/podpora javnosti.</p> <p>Razvoj tretjega sektorja.</p> <p>Možnosti ustvarjanja novih delovnih mest.</p> <p>Podjetništvo/njegov neposreden vpliv na trg delovne sile.</p> <p>Ljudje se bolj nagibajo k okolju prijaznim rešitvam.</p> <p>Spodbujanje razvoja proaktivnega potrošnika.</p> <p>Udeležba pri varčevanju z družinskimi proračunom.</p>	<p>TVEGANJA</p> <p>Pritiski lobijev.</p> <p>Višanje davkov/ekološki davek.</p> <p>Obstajajo redki primeri dobrih praks.</p> <p>Neenakost med spoloma (integracija načela enakosti med spoloma).</p> <p>Konkurenca uvoženih cenejših izdelkov, pridelanih z uporabo gnojil in pesticidov.</p> <p>Gospodarska kriza sili potrošnike, da segajo po cenejših izdelkih.</p>

1.11 SREDNJE- IN DOLGOROČNI TRENDI – ANALIZA »PEST«

POLITIČNI DEJAVNIKI	GOSPODARSKI DEJAVNIKI
<p>Srednjeročno gledano, ne bo velikih sprememb. Slovenija bo na tem področju sledila politiki EU. Dolgoročno pa bi lahko prišlo do velikih sprememb. V najboljšem primeru bo usmeritev ob koncu gospodarske krize šla v smeri trajnostnih rešitev, proč od razsipnega potrošništva, nazaj k naravi.</p>	<p>Srednjeročno gledano, bodo ljudje iskali cenejše rešitve. Zaradi krize se bo manj gradilo. Dolgoročno pa bodo trajnostne rešitve odigrale pomembno vlogo. Potrošnja bo šla v smeri od materialnih k bolj plemenitim vrednotam. V ospredje se bo postavljala naravni način življenja v tesnejšem sožitju z zemljo (vpliv trenutne gospodarske krize.)</p> <p>Vključevanje ženskih proizvajalk v sodobne gospodarske trende pomeni nove priložnosti za obogatitev družinskega proračuna in za razvoj podeželja in kmetij.</p> <p>Nove oblike kmetijskega podjetništva, nove oblike prodaje (neposredna prodaja, prodaja na sejnih, ekoturizem, prodaja po pošti, spletna trgovina itd.) bodo prispevale k splošnemu povečanju premoženja in kakovosti življenja na podeželju, ki bo postalo bolj zanimivo tudi za mlade, ki bodo raje ostali, živeli in delali na teh območjih.</p>
<p>DRUŽBENI DEJAVNIKI</p> <p>Predvidevamo, da bo šla Slovenija v smeri trajnostnega razvoja.</p> <p>Prebivalci Slovenije so že od nekdaj</p>	<p>TEHNOLOŠKI DEJAVNIKI</p> <p>Lahko se zgodi, da bo znanost o genetiki hrane ustvarila nova semena in rastline, kar bo prispevalo k omejitvi lakote na</p>

<p>močno povezani z zemljo. Večini Slovenija predstavlja domovino. Trenutna kriza bo spremenila sistem vrednot, ki bo drugačen in bo bolj usmerjen k okolju in zdravemu načinu življenja.</p> <p>Po mnenju Tofflerja bodo imeli potrošniki čedalje več besede in bodo postal t.i. protrošniki (producer + potrošnik).</p> <p>Osveščенost (integracija načela o enakosti med spoloma) med ljudmi bo večja.</p>	<p>svetu.</p> <p>Nekateri avtorji menijo, da se bodo različne regije odločile za različne tehnologije.</p> <p>Nekatere bodo v ospredje postavile znanstven pristop, druge bolj naravnega.</p> <p>Izbira bo odvisna od socialnih vprašanj.</p> <p>Lahko se zgodi, da bo zaradi trenutne gospodarske krize na pomenu pridobilo t.i. permakulturno gibanje.</p> <p>...</p>
---	---